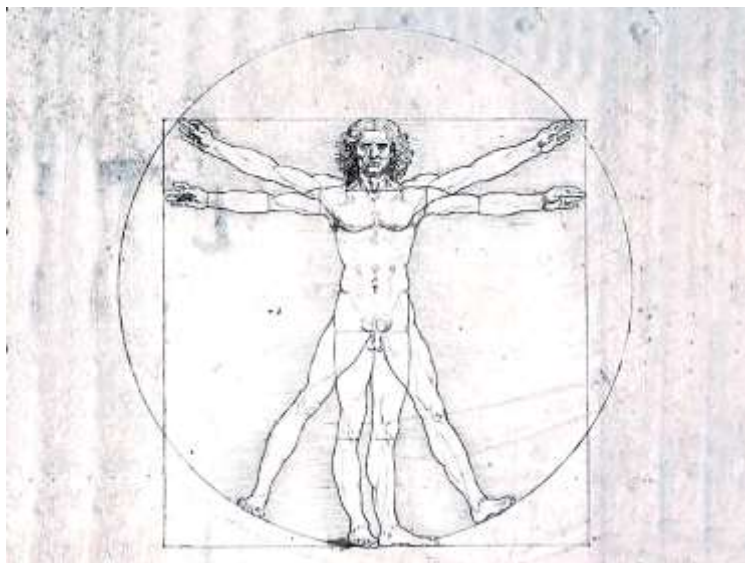

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ВІКОВІ СКЛАДОВІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

(Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції
Рівне, 16-17 березня 2007 р.)

Рівне, 2007

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини. Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції. Рівне, 16-17 березня 2007 р. Рівне, РДГУ, 2007. – 198 с.

Редакційна колегія:

- Воробйов А.М.** – професор, проректор з навчальної роботи, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ, Заслужений працівник освіти України – голова;
- Лико Д.В.** - професор, академік УЕАН, Заслужений працівник освіти України, декан психолого-природничого факультету РДГУ;
- Романюк В.Л.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ
- Артемова О.І.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;
- Безлюдна В.І.** - доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;
- Главінська О.Д.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;
- Грюк І.Б.** – доцент, завідувач кафедри біології та прикладної екології РДГУ;
- Марциновський В.П.** – професор, завідувач кафедри анатомії та фізіології РДГУ;
- Мельник В.Й.** - доцент кафедри біології та прикладної екології РДГУ;
- Павелків В.Р.** – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Матеріали обговорені та рекомендовані до друку на засіданні науково-методичної ради психолого-природничого факультету РДГУ. Протокол № 3, від 9 березня 2007 р.

ЗМІСТ

Вступ	3
Павлов І.П. Лист до молоді	4
Секція I. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки	5
Лико Д.В., Мельник В.Й. Вплив стану довкілля на здоров'я людей	5
Алтухова Анастасія. Вплив екологічних криз і катастроф на психічне здоров'я людини	8
Кравчук Володимир. Вплив та наслідки забруднення атмосферного повітря міста автотранспортом	11
Буткевич Сергій. До проблем становлення екологічної психології	14
Донець Світлана. Психологічні наслідки техногенних катастроф ..	15
Дідусенко Галина. Якість поверхневих вод Рівненщини	18
Денисюк Оксана. Екологічні складові психічного здоров'я	19
Ігнатієва Анастасія. Психологічні особливості дітей, що мешкають у зоні посиленого радіоекологічного контролю	22
Белеля Марина. Екологічна оцінка якості води р. Іква в межах Рівненської області	25
Кушнір В.М., Панасюк В.Ю., Кириченко О. Порушення психофізіологічних процесів і їх профілактика	27
Латюк Ірина. До проблеми визначення екологічної культури особистості	29
Лико Сергій. Зернисті фосфорити у сільськогосподарському виробництві	34
Максимець Оксана. Наслідки акумуляції радіонуклідів у деревині та продукції із деревини	36
Мантула М. Якість води р. Устя та здоров'я жителів міста	40
Миронець Марина. Роль реабілітаційної діяльності психологічної служби системи освіти у збереженні психологічного здоров'я постраждалих від техногенних катастроф	44
Ожаровська Світлана. Соціально-психологічна складова наслідків Чорнобильської катастрофи	46
Пілічук Ольга. Дослідження віддалених наслідків техногенних катастроф на прикладі переселених чорнобильців Миколаївської області	48

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Сахневич Людмила. Вплив промислових викидів Рокитнівського склозаводу на якість атмосферного повітря	51
Фількевич Вікторія. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки	53
Хабаров Володимир. Дослідження внутрішнього опромінення населення контрольованої зони Рівненської АЕС.....	56
Хильчук Ольга. Вплив іонізуючого випромінювання на організм людини.....	58
Шаправський Олександр. Техногенне забруднення атмосферного повітря м. Рівне промисловими викидами КТП «Теплокомуненергія»	63
Секція II. Вікові та гендерні аспекти психічного здоров'я особистості	66
Осьмак Л.П., Андрущенко Оксана. Гендерні особливості конфліктної поведінки підлітків	66
Вітрук Алла. Негативний вплив телебачення на психіку підлітків ..	68
Галабурда Лідія. Професійні інтереси як компонент психічного здоров'я особистості	70
Гусаківська Світлана. Психологічні чинники адитивної поведінки підлітків.....	72
Дука Ольга. Здоровий спосіб життя в юнацькому віці: реальний погляд	80
Драченко Ольга. Гендерні особливості соціальної адаптації	82
Юрченко В.М., Замлинна Наталія. Гендерні особливості міжособистісних стосунків у дітей молодшого шкільного віку	85
Ковальчук Богдана. Феномен психічного здоров'я як об'єкт теоретичних досліджень	87
Ковтун Наталія. Зв'язок між особливостями стосунків у сім'ї та формуванням агресивних реакцій в юнацькому віці	90
Корольчук Ірина. Пам'ять в системі пізнавальної діяльності	93
Костючок Олег. Психологічні особливості впливу соціального статусу в групі на характер міжособистісних стосунків молодших школярів	95
Кужель Інна. Профілактика алкоголізму – основа психічного здоров'я нації	98
Лаворик Лариса. Наукові дослідження материнської сфери – проблеми та перспективи.....	100
Музичук Віта. Згубний вплив куріння на організм людини	103

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Назарець Людмила. Передумови адиктивної поведінки підлітків та фактори захисту тема.....	106
Почасвець Ірина. Гендерні та мотиваційні особливості формування звички тютюнопаління серед студентської молоді	108
Пясецька Ірина. Екологічні і вікові складові психічного здоров'я людини.....	110
Соботович Олександр. Особливості короткочасної пам'яті у студентів-біологів.....	113
Юрим Світлана. Моделювання пам'яті	115
Секція III. Діагностика та шляхи профілактики розладів психіки та поведінки	117
Руденко Н.М, Бейлах О.М. Аналіз рівня сформованості відповідальності студентів-першокурсників	117
Божок Яна. Вплив епілепсії на психічний розвиток і поведінку хворого.....	118
Неровня О.В., Вовк Анна. Психопатологічне функціонування у соціально-культурному контексті.....	121
Гомончук Катерина. Дослідження особливостей сприйняття соціальних феноменів студентами молодших курсів (на основі теорії Дж. Келлі).....	123
Гончарова Наталія. Інформаційні неврози: проблема діагностики і профілактики	126
Дубровський Роман. Переваги ДБСТ над школами-інтернатами у контексті попередження проявів девіантної поведінки	129
Зажицька Тетяна. Теоретичні та прикладні аспекти стилю.....	132
Зеленська О. Проблема погіршення стану здоров'я дітей і молоді в Україні та шляхи формування здорового способу життя	133
Юрченко В.М., Князева Анна. Соціально-психологічні установки українських студентів до сприймання людей інших національностей.....	135
Осьмак Л.П., Кордоба Інна. Комунікативна некомпетентність як чинник соціально дезадаптованої поведінки підлітків	138
Вікторія Косенко. Психологічні аспекти віктимної поведінки в підлітковому віці	139
Козішкurt Уляна. Агресивні тенденції в сучасному суспільстві: інстинкт чи інформаційний наслідок?	142
Кравець Віта. Формування сприятливого мікросередовища сім'ї.....	144
Лабик Юля. Психосоматичні розлади як проблема клінічної психології: регіональні аспекти	147

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Музичук Ірина. Усвідомлення сенсу життя як чинник самоактуалізації підлітків	151
Назаренко Ольга. Проблемы одаренности и гениальности	153
Остапович Ірина. Конструктивні копінг-стратегії.....	155
Поліщук Альона. Фобії-комплекси: причини і наслідки.....	158
Романів Наталія. Специфічні особливості виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у різних типах навчальних закладів	160
Ромашевська Ольга. Нові шляхи діагностично-корекційної допомоги дітям з особливими потребами	164
Осьмак Л.П., Тирак Тетяна. Психопрофілактика деструктивних форм самоствердження підлітків	167
Усачик Ольга. Антистресорні властивості лікарських рослин – радіопротекторів.....	169
Хоровець Ірина. Психічне здоров'я як складова якості життя особистості	172
Чубко Мар'яна. Зростання патологій щитоподібної залози, викликаних радіаційним забрудненням деяких районів Рівненської області як один із чинників впливу на поведінку людини.....	175
Чекун Юлія. Профілактична дія радіопротекторів по подоланню проявів патогенезу ЦНС	179
Шевців М.В., Чикун Зоряна. Психофізіологічні механізми формування неврозів	181
Юрчук М. Люди і СНІД - знати, щоб жити	183
Янчук Катерина. Психологічні чинники виникнення розладів харчування та шляхи їх профілактики у старшокласниць	186
Відомості про авторів.....	190

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

- токсикоманії та алкоголізму // Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – №10. – с.6-10.
3. Кокун О.М. Передумови та негативні наслідки розповсюдження наркоманії// Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – №10. – с.10-11.
  4. Максименко С.Д. Актуальні питання профілактики наркоманії// Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – №10. – с.1-3.
  5. Максимова Н.Ю., Мілютіна К.Л., Піскун В.М. Основи дитячої патопсихології: Навч. посібник. – К.: Перун, 1996. – с.165-180.
  6. Максимова Н.Ю. Підліток і наркотики (Психологічні аспекти попередження адиктивної поведінки неповнолітніх)// Практична психологія та соціальна робота. – 1999. – №5. – с.2-4.
  7. Мосьпан М. Робота з педагогічно занедбаними і наркотично залежними підлітками// Психолог. – 2004. – №10-11 (березень). – с.52-55.
  8. Пономаренко И.Л. Психологическая характеристика подростков с девиантным поведением// Практична психологія та соціальна робота. – 2002. – №4. – с.1-6.
  9. Рудницька І. Причини виникнення відхилень у поведінці підлітків// Психічне здоров'я дитини. – К.: Редакції загальнопедагогічних газет. – 2003. – с.24-55.
  10. Титаренко Т.М. Специфіка настанов молоді на здоровий спосіб життя// Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – №6. – с.65-68.
  11. Філоненко Л.А. Витоки поширення наркоманії та алкоголізму// Психологічна газета. – 2004. – №2 (січень). – с.28-31.
  12. Філоненко Л.А. Організація цілісної системи профілактики як умова запобігання поширенню пияцтва у молодіжному середовищі// Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – №12. – с.73-74.

УДК 613 – 053.6

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ: РЕАЛЬНИЙ ПОГЛЯД

Дука Ольга, студентка РДГУ

Науковий керівник: Кириченко Н.А., викладач

Проблеми адиктивної поведінки займають чільне місце в контексті досліджень сучасної практичної психології. Найважчі злочини, як правило, вчинені у зміненому стані свідомості після

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

вживання стимулюючих речовин. Окрім цього, має місце занепад фізичного здоров'я людей різного віку, що зумовлено появою і вкоріненням шкідливих звичок. Особливо гостро постає проблема появи шкідливих звичок серед підлітків та студентської молоді.

Перше знайомство з алкоголем відбувається або випадково, або його дають «для апетиту», «лікують» вином, або ж підлітки самостійно із цікавості пробують спиртне. У більш старшому віці мотивами першого вживання алкоголю стають традиційні приводи: «свято», «сімейне торжество», «гості» і тощо. І хоча це відбувається за згодою батьків, у колі сім'ї, але варто раз доторкнутися до спиртного, як уже знімається психологічний бар'єр і підліток вважає себе вправі випити з товаришами, бо «незручно відставати від хлопців» або навіть одному, якщо з'являється така можливість.

Для молоді різні психотропні речовини – це «хороший спосіб» позбутися нудьги, забути про всі переживання, можливі неприємності в сім'ї, в школі чи з однолітками, підняти настрій та зняти напругу.

Нами було проведено дослідження, яке мало на меті визначити, наскільки звичка вживання алкоголю і тютюнопаління є вкоріненою серед молоді та виявити особливості усвідомлення особистістю своїх шкідливих звичок.

Для цього ми провели опитування серед студентів–першокурсників РДГУ. Загальний обсяг вибірки – 40 чоловік, середній вік – 17 років.

Як свідчать результати опитування, більшість студентів до вступу у ВНЗ займалися різними видами спорту. Після вступу вони припинили ці заняття з різних причин: брак часу, відсутність можливості або в молодих людей змінились цінності і спортивні заняття відійшли у групу не першочергових. Також з'ясувалося, що 92,5% опитаних вживають алкоголь, правда за різних обставин.

Більш втішною є ситуація з тютюнопалінням. Лише 15% респондентів палять, незважаючи на те, що 83,3% студентів з цих 15–ти досить серйозно займалися спортом (3 роки боксу, 3–4 роки волейболу, біг, тощо.). У той же час більшість респондентів не визнають наявності у себе шкідливих звичок, хоча попередньо вказували, що вживають алкоголь та палять. Наприклад, 50% курців вважають тютюнопаління шкідливим і лише 2,4% опитаних, які вживають спиртне, визнали це як згубну звичку.

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Питання про адетивну поведінку у підлітковому та юнацькому віці залишається відкритим, бо є найбільш актуальним в наш час. Проведене нами дослідження є прямим доказом цього.

Список використаних джерел

1. Максимова Н.Ю. Психологія адиктивної поведінки: (навч. посібн.) – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2002. – 308 с.
2. Москаленко В.Д. Ребенок в «алкогольной» семье: психологический портрет // Вопросы психологии. – 1991. – №4. – 192 с.
3. Психологічний словник / Під ред. В.І. Войтко. – К.: Вища школа, 1982. – 216 с.
4. Тамбовская А. Дети и алкоголь (класный час) // Позакласный час. – 2004. – № 15-16. – 64 с.

УДК 159.922.1:316.6

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ

Драченко Ольга, магістрантка РДГУ

Науковий керівник: **Рудь Г.В., к. психол. н., доц.**

Протиставлення “чоловічого” і “жіночого” - одна з загальних парних опозицій людської психіки . Уявлення про “жіноче” і “чоловіче” в стилі поведінки, рисах характеру, сімейному і соціальному статусі виявляється як на особистісному рівні, так і в культурі в цілому. Ідея протилежних психологічних світів “сильної” і “слабкої” статі домінує в підручниках, рекламі, засобах масової інформації.

Різниця в психології чоловіків і жінок сприймається деякими вченими (В. А.Геодакян, Говорун Т., Кікінеджи) як вроджена схильність, біологічний феномен, а не результат засвоєння соціальних ролей. Біологічні відмінності між чоловічою і жіночою статтю не викликають сумнівів. Але якими б великими не були біологічні відмінності чоловічого і жіночого організмів, їхній вплив на психологічні властивості статей не є очевидними.

Багато психологічних досліджень (В.Д. Єремєєва , Т. П. Хризман, Г.М. Бреслав, Б.І. Хасан) відкривають для нас відмінності психологічного світу хлопчиків і дівчаток. Важливо дослідити, як і наскільки психологічні відмінності хлопчиків і дівчаток виявляються у